

7- Eğer hayat-ı dünyeviyeyi gaye-i maksat yapsan ve ona daim çalışsan en edna bir serçe kuşunun bir neferi hükmünde olursun.

Demek ey nefsim! Eğer hayat-ı dünyeviyeyi gaye-i maksat yapsan ve ona daim çalışsan en edna bir serçe kuşunun bir neferi hükmünde olursun. Eğer hayat-ı uhreviyeyi gaye-i maksat yapsan ve şu hayatı dahi ona vesile ve mezraa etsen ve ona göre çalışsan; o vakit hayvanatın büyük bir kumandanı hükmünde ve şu dünyada Cenab-ı Hakk'ın nazlı ve niyazdar bir abdi, mükerrem ve muhterem bir misafiri olursun. İşte sana iki yol, istediğini intihab edebilirsin. Hidayet ve tevfiği Erhamü'r-Râhimîn'den iste.

Ey nefsim! Eğer hayat-ı dünyeviyeyi gaye-i maksat yaparsan; yani yaşamının hedefini sadece yemek, kazanmak, rahat etmek ve haz almak zannedersen; bütün ömrünü buna hasredersen, netice çok küçülür. O zaman sen, aklın, kalbin ve ruhun olmasına rağmen, en edna bir serçe kuşunun bir neferi hükmüne düşersin. Çünkü serçe, senin bu dünyadan beklediğini senden daha iyi yapar: Ne geçmişi düşünür ne geleceği dert eder; rızkını alır, uçar, yaşar. Böyle bir hayat anlayışı, insanı büyütmez; **küçültür**.

Ama eğer hayat-ı uhreviyeyi gaye-i maksat yaparsan; yani asıl hedefini ebedî hayat olarak belirlersen ve bu dünya hayatını da ona giden bir **vesile**, bir **mezraa** (ekim tarlası) olarak görürsen, her şey yerli yerine oturur. Dünya artık yük değil; anlam kazanır. Çalışman ibadet olur, sabrın değerlenir, zahmetin netice verir. Bu bakışla yaşayan insan, hayvanatın üstünde bir mevkie çıkar; çünkü artık sadece yaşayan değil, **niçin yaşadığını bilen** biridir.

Böyle bir insan, bu dünyada başıboş bir yolcu değil; Cenâb-ı Hakk'ın nazlı ve niyazdar bir abdidir. Yani hem aczini bilir hem de kıymetlidir. Hem muhtaçtır hem de mükerremdir. Misafirdir ama sahipsiz değildir. Yalvarır ama hor değildir. Çünkü yönünü doğru yere çevirmiştir.

İşte sana iki yol, istediğini intihab edebilirsin. Hidayet ve tevfiği Erhamü'r-Râhimîn'den iste.

Bu bitiriş cümlesi sıradan bir sonuç değildir; metnin bütün yükünü omuzlayan **sarsıcı bir mühürdür** ve çok manidardır.

“İşte sana iki yol, istediğini intihab edebilirsin. Hidayet ve tevfiği Erhamü’r-Râhimîn’den iste.” denilerek insan tehdit edilmez, korkutulmaz; doğrudan **tercihle yüzleştirilir**.

Dikkat edilirse burada ahiret azabından hiç bahsedilmez. Cehennem korkusu öne çıkarılmaz. Çünkü böyle bir korku, nefse her zaman bir kaçış kapısı açar: “Daha vakit var, sonra tövbe ederim.” Erteleme başlar. Savunma başlar. Hakikat yarına havale edilir.

Burada ise nefse yarın bırakacak bir alan tanınmaz. Mesele ahirete değil, **dünyanın içine** yerleştirilir. Lezzetin içine elem konur, balın içindeki zehir gösterilir. Denir ki: “Bu yolu seçersen, bedelini sonra değil; **şimdi** ödersin.” Böylece nefis, kaçamayacağı bir hakikatle karşı karşıya bırakılır.

Dünya yolunun neticeleri dünyada gösterilir: Huzursuzluk, küçülme, yorgunluk, anlamsızlık...

Ahireti gaye edinen yolun neticeleri de yine dünyada görünür: İzzet, emniyet, anlam, iç ferahlığı... Yani insan, sonuçları görmek için ölümü beklemez.

Nefis gelecekle pazarlık yapabilir ama **bugünü inkâr edemez**. İşte bu yüzden burada nefis, korkutularak değil; ikna edilerek susturulmuştur. Ahiretle değil, **dünya tecrübesiyle** mağlup edilmiştir.

Ve son cümle her şeyi yerine oturtur: “Hidayet ve tevfiği Erhamü’r-Râhimîn’den iste.” Çünkü iki yolu görmek aklın işidir; ama doğru yolu seçip o yolda sebat edebilmek yardım ve hidayet ister.

İnsan hakikati anlayabilir; fakat nefsi susturmak, alışkanlıkları kırmak ve yönünü korumak kendi gücüyle mümkün değildir. Nefis akli ikna eder, iradeyi yorar, kalbi oyalar. Kul eğer aczini itiraf ederse; Rabbimiz yardımını indirir.

İşte önünde iki yol duruyor. Biri seni küçültür, diğeri seni yüceltir. Biri seni tüketir, diğeri seni kemale erdirir. Seçim senindir. Ama hidayeti de, bu tercihi doğru yapacak basireti de Erhamü’r-Râhimîn’den istemek gerekir. Çünkü doğru yolu görmek de, o yolda yürüyebilmek de O’nun tevfiğiyle olur.